

Katariina Pasila

OPISKELIJAN TYÖTURVALLISUUS

Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystyön suuntautumisvaihtoehto
2012

OPISKELIJAN TYÖTURVALLISUUS

Pasila, Katariina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystyön suuntautumisvaihtoehto
Toukokuu 2012
Ohjaaja: Salminen, Eeva-Maija
Sivumäärä: 34
Liitteitä: 5

Asiasanat: turvallisuus, opiskelijat, ennaltaehkäisy

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä opiskelijan työturvallisuusaiheinen opas Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystyön Porin toimipisteen opiskelijoille jaettavaksi. Projektin tavoitteena oli, että Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystyön Porin toimipisteen opiskelijat osaavat oppaaseen tutustuttuaan toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi tavoitteena oli, että osaamisen kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa käsitellään turvallisuutta ammattikorkeakoulussa, turvallisuuden varmistamista ja turvallisuushuolista selviytymistä Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystyön Porin toimipisteessä sekä hyvän turvallisuusoppaan kriteerejä. Turvallisuustavoite ammattikorkeakouluille on työympäristö, jossa kenenkään ei tarvitse tuntea pelkoa siitä, että joku loukkaisi opiskelijan tai henkilökunnan henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Lisäksi tavoitteena on olosuhteet, joissa turvallisuus on taattu tunnistamalla mahdolliset uhat sekä riskit ja mahdollisimman hyvin joko poistettu tai minimoitu ne. Mahdollisia turvallisuusuhkia ammattikorkeakouluissa ovat tulipalot, tapaturmat sekä väkivaltatilanteet.

Projektin tuotoksena tehtiin opiskelijoille suunnattu opiskelijan työturvallisuusaiheinen opas. 14-sivuinen opas käsitteli aiheita hätäilmoituksen tekeminen, toiminta tulipalon sattuessa, väkivalta sekä ensiapu. Aiheiden valitsemiseksi tehtiin Satakunnan ammattikorkeakoulun turvallisuustiimin jäsenille kyselylomake, jolla selvitettiin mitä oppaan heidän mielestään tulisi sisältää. Opas toteutettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun teemaväreissä ja se sisälsi itse ottamiani kuvia. Opas on mahdollista laittaa koulun internet-sivustolle ja tulostaa paperiversiona uusille opiskelijoille.

STUDENT'S SAFETY AT WORK

Pasila, Katariina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Nursing

Public Health Nurse

May 2012

Supervisor: Salminen, Eeva-Maija

Number of pages: 34

Appendices: 5

Keywords: safety, students, prevention

The purpose of this thesis was to make a guidebook with the topic of student's safety at work for the students of Faculty of Social and Health Care in Pori in Satakunta University of Applied Sciences. Aim of this project was that after reading the guidebook students are able to act in a possible risk situation where student's own or someone else's health or safety is being threatened. The aim also was that by that knowledge student's feel safe.

The theoretical part of this thesis is dealing with safety in universities of applied sciences, ensuring the safety and escaping of the safety risks at Faculty of Social and Health Care in Pori in Satakunta University of Applied Sciences and also benchmarks for the good safety guidebook. Aim of safety for universities of applied sciences is working environment where no-one has to feel fear of someone hurting student's or member's of staff mental or physical integrity. The aim also is circumstances where safety is being assured by recognizing possible threats and risks and as well as possible to eliminate or minimize them. Possible safety risks in universities of applied sciences are fires, accidents and violent situations.

As an output of this project a guidebook of student's safety at work was made for the students. The guidebook with 14 pages dealt with the topics of making the emergency call, how to act when there is a fire at school, violence and first aid. To choose the topics a questionnaire was made for the members of school's safety team and they could say their opinion. The guidebook was made with the theme colours of Satakunta University of Applied Sciences and it included self taken photos. The guidebook is possible to set in the school's internet pages and also print as a paper version for the new students.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT.....	5
2	PROJEKTIN TAVOITTEET JA TARKOITUS	6
3	PROJEKTIN TEOREETTISET TAUSTAT	7
3.1	Turvallisuus ammattikorkeakoulussa	7
3.1.1	Turvallisuuden määrittely ammattikorkeakoulussa	7
3.1.2	Turvallisuusuhat ammattikorkeakoulussa	9
3.2	Turvallisuuden varmistaminen ja turvallisuusuhista selviytyminen	
	Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystalon Porin toimipisteessä..	12
3.2.1	Uhka- ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisy.....	12
3.2.2	Tapaturmatilanteissa toimiminen	13
3.2.3	Toimiminen tulipalon syttyessä	14
3.2.4	Väkivaltatilanteissa toimiminen.....	15
3.2.5	Ensiapu	15
3.3	Hyvän turvallisuusoppaan kriteerit.....	16
4	PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	21
4.1	Projektin aloitus	21
4.2	Oppaan sisällön ja ulkoasun suunnittelu ja toteutus	25
4.3	Projektin lopetus	26
5	PROJEKTIN TUOTOS	28
6	PROJEKTIN ARVIOINTI	31
	LÄHTEET	33

LIITTEET

1 PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT

Turvallisuus on keskeinen osa jokapäiväistä elämäämme. Turvallisuus on yksilöllinen tunne ja olotila, joka kuuluu kaikkeen tekemiseemme niin työssä kuin vapaa-ajallakin. Turvallisuuden tunne koostuu totutuista tavoista, rutiineista, luottamuksesta ja yleensäkin siitä, että tiedämme mitä elämässämme tapahtuu (Tikkanen, Aapio, Kaarnalehto, Kammonen, Laitinen, Mikkonen & Pisto 2011, 13). Turvallisuuden eteen tehdään paljon töitä ja asetetaan tavoitteita, joista yksi on tehdä Suomesta Euroopan turvallisimaksi maaksi vuoteen 2015 (Sisäasiainministeriö 2008, 4-5).

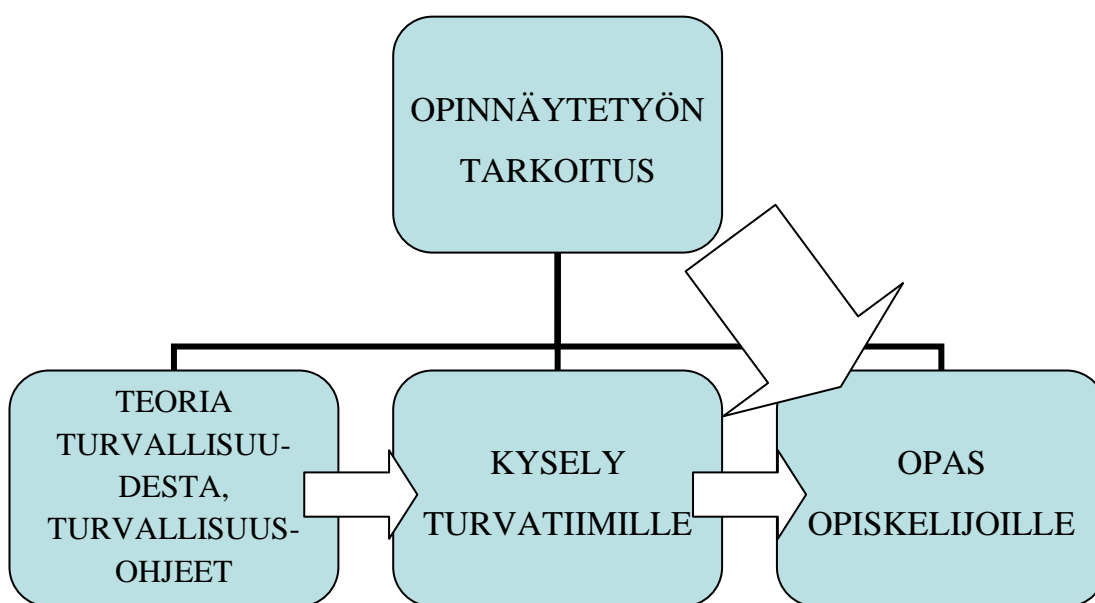
Usein havaitsemme turvallisuuden tunteen vasta, kun sitä häiritään ja tunnemme olomme turvattomaksi. Etenkin nuorten turvallisuuden tunnetta viime vuosina ovat horjuttaneet Jokelan ja Kauhajoen koulusurmat sekä vuosina 2007–2009 ympäri Suomea tehdyt 358 koulu-uhkausta (Sisäasiainministeriö 2010, 2). Kuitenkin lain mukaan jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 953/2011, 24 a §). Korkeakoulujen turvallisuutta pyritään edistämään kartoittamalla mahdollisia uhkia ja minimoimaan tai mahdollisuuksien mukaan jopa poistamaan ne (Kreus, Pelkonen, Ranta, Turunen, Viitanen & Vuoripuro 2010, 8).

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja se luo Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan Porin toimipisteen opiskelijoille opiskelijan työturvallisuusaiheisen oppaan. Oppaan tavoite on, että opiskelijat osaavat toimia erilaisissa uhkatilanteissa ja osaamisensa kautta tuntevat olonsa turvalliseksi. Oppaan on tarkoitus olla opiskelijoiden saatavilla koulun internet-sivuilla ja lisäksi opettajat voivat jakaa sitä koulun aloittaville, uusille opiskelijoille. Turvallisuusaiheinen opas oli mielestäni hyvä aihe opinnäytetyölle, sillä turvallisuus on aina yhtä ajankohtainen ja tärkeä asia.

2 PROJEKTIN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on, että Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan Porin toimipisteen opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi tavoitteena on, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi.

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tarkoituksena on tehdä turvallisuusaiheinen opas opiskelijoille jaettavaksi.

Kuvio 1. Projektin toteutusprosessi

3 PROJEKTIN TEOREETTISET TAUSTAT

3.1 Turvallisuus ammattikorkeakoulussa

”Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön”(Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 953/2011, 24 a §).

3.1.1 Turvallisuuden määrittely ammattikorkeakoulussa

Turvallisuus on laaja käsite, joka voidaan jakaa eri tavoin erilaisiin kategorioihin. Ulkoministeriön kehitysviestinnän verkkojulkaisun mukaan aiemmin turvallisuus-käsitteellä on tarkoitettu lähinnä puolustautumista ulkoisia uhkia vastaan diplomatian avulla ja sotilaallisia keinoja käyttäen. Vähitellen turvallisuus-käsitteen merkitys laajeni tarkoittamaan myös yhteisöllisen ja inhimillisen turvallisuuden osa-alueita. Kehitysviestinnän verkkojulkaisun mukaan nykyään puhutaan laajasta turvallisuudesta, joka sisältää näkemyksiä ”turvallisuuden, kehityksen ja ihmisoikeuksien keskinäisestä yhteydestä”. Uhat, jotka kohdistuvat inhimilliseen turvallisuuteen, voidaan jakaa seitsemään luokkaan: talousturvallisuus, ruokaturvallisuus, terveysturvallisuus, ympäristöturvallisuus, henkilökohtainen turvallisuus, yhteisöturvallisuus ja poliittinen turvallisuus. (Ulkoministeriön kehitysviestinnän www-sivut 2009.)

Valtioneuvosto asetti vuonna 2007 hankkeen, jonka tarkoituksena on valmistella sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäasiainministeriön johtama ehdotus on määrittänyt sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteeksi, että vuonna 2015 Suomi olisi Euroopan turvallisimaa maa. Ehdotus määrittelee sisäisen turvallisuuden yhteiskunnan tilaksi, jossa jokaiselle taattaisiin oikeusjärjestelmän oikeudet ja vapaudet sekä turvallinen yhteiskunta ilman rikollisuutta, häiriöitä, onnettomuuksia, pelkoa tai turvattomuutta. (Sisäasiainministeriö 2008, 4-5.)

Toisaalta, turvallisuus voidaan kategorioida myös laajuutensa perusteella eli riippuen siitä, missä tasossa turvallisuutta halutaan käsitellä. Näin ollen turvallisuus voidaan jakaa kolmeen eri tasoon: yksilön turvallisuus, kansan ja valtion turvallisuus sekä

kansainvälinen eli valtioiden välinen turvallisuus. Eri tasot ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään ja vaikuttavat toisiinsa, mikäli yhdessä tasossa tapahtuu muutosta, näkyy vaikutus myös muissa tasoissa. (Rapila 2010.)

Yksilön näkökulmasta turvallisuudella tarkoitetaan henkilön olotilaa, johon ei liity huolia (Tikkanen ym. 2011, 13). Turvallisuus vaikuttaa yksilön jokapäiväisiin toimintoihin, esimerkiksi opiskeluun ja harrastuksiin, siinä missä muutkin elämän laadun osatekijät, kuten rakkaus ja fyysisten tarpeiden tyydyttäminen (Tikkanen ym. 2011, 13). Eri ihmiset saavuttavat turvallisuuden tunteet erilaisilla toiminnoilla ja ajattelutavoilla: joku hankkii työpaikan ja tuntee siten olonsa ja elonsa turvatuksi, toinen laittaa kotioveensa turvalukon.

Ammattikorkeakoulujen turvallisuutta on määritelty ammattikorkeakoululailla. Ammattikorkeakoululain mukaan ”opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön”. Ammattikorkeakouluille annetaan laissa oikeus määrätä järjestyssäännöt tai muita järjestysmääräyksiä, jos niiden tavoitteena on edistää ammattikorkeakoulun sisäistä järjestystä, mahdollistaa opiskelujen sujuminen ilman esteitä ja edistää ammattikorkeakoulun henkilökunnan sekä opiskelijoiden turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Tällaiset järjestyssäännöt tai muut järjestysmääräykset voivat koskea esimerkiksi ammattikorkeakoulussa oleskelua tai asianmukaista käytöstä. (Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 953/2011, 24 a §.)

Laurea-ammattikorkeakoulun julkaiseman turvallisuuskäsikirjan mukaan turvallisuus korkeakouluissa tarkoittaa olotilaa, jossa mahdolliset uhkat on tiedostettu ja minimoitu tai poistettu ja opiskelijat sekä henkilökunta saavat toimia ilman huolta ja pelkoa. Näin ollen ammattikorkeakoulujen turvallisuustavoitteeksi voi asettaa työympäristön, jossa kenenkään ei tarvitsisi tuntea pelkoa siitä, että joku loukkaisi henkistä tai ruumiillista koskemattomuutta. Tavoitteena on myös tunne olosuhteista, joissa jokaisen turvallisuus on taattu, mahdolliset uhat sekä riskit tunnistettu ja mahdollisimman hyvin joko poistettu tai minimoitu. Turvallisuuskäsikirjassa todetaankin, että ”Vain tunnistettuihin riskeihin voidaan varautua.” (Kreus ym. 2010, 7-8.)

Turvallisuustoiminnan keskeinen lähtökohta on, että suomalaista arvomaailmaa sekä korkeakouluille tavanomaista ajatusta vapaan tiedon temppeleistä suojataan tehok-

kaimmin pitämällä yllä yhteisöllistä toimintaa, korostamalla erilaisuuden hyväksymistä ja suvaitsevaisuutta. Turvallisuus on tekijä, joka riippuu toimintaympäristöstään, sillä eri ympäristöissä on erilaisia uhkia, jotka vaativat erilaisia toimenpiteitä ja järjestelyjä turvallisuuden takaamiseksi ja turvallisuuden tunteen luomiseksi. Turvallisuus voidaan jakaa subjektiiviseen tunteeseen ja teknisiin ja toiminnallisiin järjestelyihin. Näin ollen turvallisuussuunnitelmia laadittaessa, on syytä kiinnittää huomiota esimerkiksi pelastussuunnitelman lisäksi myös yksilötason turvallisuuskäsitykseen, siihen milloin opiskelijalla on turvallinen olo. (Kreus ym. 2010, 7-8.)

Toinen Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuuskäsikirjan mainitsema turvallisuustoiminnan lähtökohta on yhteistyö (Kreus ym. 2010, 8). Käytännössä siis jaetaan vastuuta korkeakoulun henkilökunnan, henkilökunnan turvallisuusvastaavien ja opiskelijoiden kesken, jolloin turvallisuudesta tulee yhteistyön tulos. Päävastuu on kuitenkin korkeakoululla. Turvallisuuskäsikirja määrittelee kokonaisturvallisuuden, johon sisältyy turvallisuuden eri osa-alueita. Näitä osa-alueita ovat työturvallisuus, henkilöturvallisuus, tietoturvallisuus, rikostorjunta, toimitilaturvallisuus, tuotannon ja toiminnan turvallisuus, ympäristöturvallisuus, palo- ja pelastustoiminta, valmiustoiminta, ulkomaan toimintojen turvallisuus sekä turvallisuusjohtaminen ja riskienhallinta (Kreus ym. 2010, 8).

3.1.2 Turvallisuusuhat ammattikorkeakoulussa

Uhka-käsite liittyy oleellisesti turvallisuuteen. ”Uhka on tiedostettava ei-toivottavan tapahtuman mahdollisuus tai tekijä, joka liittyy tulevaisuuden tapahtumiin.” Uhka siis kuvaa tilannetta, jossa vaara on mahdollinen, mutta ei vielä olemassa oleva. Siihen, millaisena uhka koetaan, vaikuttavat muun muassa uhkan voimakkuus ja luonne ja se, mitä uhka itsessään sisältää. Uhkaa konkreettisempi on vaara, joka on tekijä tai tilanne, jossa joku tai jokin saattaa vahingoittua. Vaaratekijöitä voivat olla esimerkiksi kiire tai epäjärjestys. (Tikkanen ym. 2011, 16.)

Ammattikorkeakoulujen turvallisuusuhkia voidaan käsitellä työsuojelun kautta. Työsuojelu, joka koostuu työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista, tarkoittaa organisaation henkilökunnan suojaamista onnettomuus-, tapaturma- ja kuormitustilanteilta

(Tikkanen ym. 2011, 150–151). Työturvallisuus tarkoittaa organisaation henkilöstön suojaamista mahdollisilta onnettomuuksilta, vaaroilta ja vahinkotilanteilta, kun taas työhyvinvointiin kuuluu työkykyä ylläpitävä toiminta, ergonomia sekä työterveys-huolto (Tikkanen ym. 2011, 151).

Niin ammattikorkeakoulujen rakennuksissa kuin kaikissa muissakin rakennuksissa on aina tulipalon syttymisen uhka. Tulipalo on onnettomuus eli tapahtuma, jota ei osata odottaa ja josta koituu vahinkoa ihmisille tai omaisuudelle (Tikkanen ym. 2011, 18). Suomessa tulipaloja syttyy vuodessa noin 6000–7000 ja niistä tahallisesti sytytettyjä on noin 16 % (Tikkanen ym. 2011, 18).

Toinen ammattikorkeakouluissa ilmenevä turvallisuusuhka on tapaturmavaara. Tapaturma tarkoittaa tapahtumaa, jossa henkilö loukkaantuu eli henkilölle syntyy vamma. Vamman vakavuus voi vaihdella, pahimmassa tapauksessa henkilö kuolee tapaturmasta aiheutuvaan vammaan. Nykyisin vallitseva tapaturmakäsitys perustuu monisyyteoriaan eli siihen, että sattunut tapaturma on monen eri syyn summa. Tapaturman taustalla olevat tekijät jaetaan kolmeen eri ryhmään: tekniset ja fyysiset tekijät, henkilöiden toimintaan liittyvät tekijät ja organisaatiotekijät. (Työterveyslaitos 2009, 38, 40, 44). Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan Porin kampuksella tällainen mahdollinen tapaturma voi olla esimerkiksi opiskelija liukastuminen ja päänsä lyöminen portaissa tai sormien jääminen oven väliin.

Väkivalta ja uhkatilanteet ovat etenkin työelämässä yleistynyt ongelma (Työterveyslaitos 2009, 59). Väkivalta voi olla henkistä tai fyysistä. Henkinen eli psyykinen väkivalta on esimerkiksi uhkailemista, kiristystä tai toisen alistamista, kun taas fyysinen väkivalta on esimerkiksi lyömistä, potkimista tai kuristamista (Mielenterveyden keskusliiton www-sivut). Henkinen väkivalta työelämässä voi olla myös häirintää eli joko kahden tai useamman henkilön välistä kielteistä käyttäytymistä (Työterveyslaitos 2009, 85). Häirintä on usein toistuvaa ja pitkäkestoista ja se voi liittyä myös sukupuolisuuteen, mikäli häirinnän kohde kokee vastapuolisen työtoverinsa käyttäytymisen ei-toivottuna, esimerkiksi kaksimieliset vitsit (Työterveyslaitos 2009, 85; Saloheimo 2006, 104).

Oppilaitoksia peruskouluista aina ammattikorkeakouluihin saakka kiusaavia uhkia ovat koulu-uhkaukset. Suomessa on tapahtunut kolme kouluampumistilannetta, joista viimeisimmät tapahtuivat vuonna 2007 Tuusulan Jokelan koulukeskuksessa ja vuonna 2008 Kauhajoella ammattikorkeakoulussa. Kouluampumistilanteet ovat kuitenkin harvinaisia verrattuna koulu-uhkauksiin, joita poliisin tietoon 7.11.2007–30.9.2009 tuli yhteensä 358. Uhat voivat tulla koululaitosten sisältä, jolloin ne ovat joko opiskelijoiden tai henkilökunnan aiheuttamia, tai ulkopuolelta, jolloin ne voivat olla esimerkiksi oppilaitoksen entisten opiskelijoiden tai henkilökunnan tai jopa täysin ulkopuolisten henkilöiden aiheuttamia. Koulu-uhkaukset kohdistuvat oppilaitoksiin sekä oppilaitoksen opiskelijoihin ja henkilökuntaan. (Sisäasiainministeriö 2010, 2.)

Yliopisto-opiskelijoiden väkivaltakokemuksia koskevan tutkimuksen mukaan väkivalta ei ole harvinaista opiskelijaelämässäkään. Tutkimuksen vastanneista 905 opiskelijasta 42 % ilmoitti kokeneensa ainakin yhtä fyysisen väkivallan muotoa, kuten tuuppimista, potkimista, lyömistä, seksuaalista väkivaltaa tai tavaroilla heittäilyä ja 39 % oli kokenut ainakin yhdenlaista uhkailua, esimerkiksi uhkailua satuttamisella tai omaisuuden vahingoittamisella. Eli yhteensä 46,5 % opiskelijoista oli kokenut ainakin yhtä väkivallan tai uhkailun muotoa. Tutkimuksesta ilmeni myös, että miespuoliset väkivallan tai uhkailun uhrit olivat useimmiten joutuneet tuntemattoman ihmisen tai opiskelijatoverin kohteeksi ja naispuoliset opiskelijat olivat useimmiten joutuneet parisuhdeväkivallan, perheenjäsenten tai entisen kumppanin kohteeksi. (Björklund, Häkkänen-Nyholm, Huttunen & Kunttu 2010, 1419.)

Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden kampuksella on oma pelastussuunnitelma, joka kohdistuu nimenomaan kampuksen rakennukseen eli kiinteistöön osoitteessa Maamiehenkatu 10 (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 4). Pelastussuunnitelmaan on muun muassa määritelty mahdollisia turvallisuusuhkia. Sisäisiä uhkia luetellaan olevan tulipalo, tapaturmavaara, räjähdys, rikollinen toiminta, tekniset häiriöt sekä sisäinen kriisi, kuten kuolemantapaus tai opiskelu-uupumus (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 5-6). Ulkoisiksi uhiksi mainitaan vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät onnettomuudet, lentoaseman läheisyys, sairaalan happisäiliövarasto, ydinvoimalaonnettomuus sekä luonnonmullistukset, kuten tulva, myrsky ja ukonilma (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 6). Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät onnettomuudet sen takia, että kiinteistö sijaitsee valtatie 2:den lähetyvillä ja len-

toaseman läheisyys, sillä kiinteistön ja lentokentän välillä on vain yksi kilometri. Lisäksi sairaalan happisäiliövarasto, koska Satakunnan keskussairaala sijaitsee kampuksen naapurissa ja ydinvoimalaonnettomuus, koska Olkiluodon ydinvoimala sijaitsee noin 50 km päässä.

3.2 Turvallisuuden varmistaminen ja turvallisuushista selviytyminen Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteessä

Turvallisuushista selviytymiseen antaa ohjeita Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelmassa käsitellään esimerkiksi paloturvallisuutta, tapaturmavaaraa, rikollista toimintaa ja sisäistä kriisiä (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 5-6). Lisäksi Pelastussuunnitelmassa tuodaan ilmi, että koululla on turvallisuustiimi, kerrotaan ketä tiimiin kuuluu ja kuvataan säännöllisiä turvallisuuskoulutuksia (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 9-10, Liite 1).

3.2.1 Uhka- ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisy

Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden kampuksen pelastussuunnitelmassa on oma osuutensa vaaratilanteiden ennaltaehkäisemiseksi. Ennaltaehkäisyosio koskee paloturvallisuutta, vaarallisia kemikaaleja, muita vaaraa aiheuttavia aineita, työsuojelua ja ensiapua, rikosten ehkäisyä, tietoturvallisuutta, kiinteistön huoltoa ja väestönsuojia. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 6-8.)

Paloturvallisuuteen on kampuksella kiinnitetty huomiota siten, että poistumistiet ja palo-ovet on merkitty näkyvästi. Vuosittain kampuksella suoritetaan palotarkastus ja viimeksi syksyllä 2011 oli pelastusharjoitus. Henkilökunta vastaa siitä, että kampus on siisti eikä esimerkiksi poistumisteiden eteen jätetä tavaroita. Väestönsuojan hoidosta vastaa henkilökunta. Kampuksella on joitain vaarallisia kemikaaleja ja muita aineita, joista vastaa henkilökunta ja joita säilytetään lukituissa tiloissa. Työsuojeluosastolla on oma työsuojelutoimintaohjelma. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 6-8.)

Sosiaali- ja terveystieteiden kampuksella on tavallista paremmat ensiapuvalmiudet, sillä opettajat ovat terveydenhuoltoalan ammattilaisia ja opiskelijoiden koulutukseen kuuluu ensiaputaitojen opiskelua. Kampuksella on myös hyvä ensiapuvälineistö. Ensiapuvälineistöä vastaa oma vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on kuukausittain tarkistaa välineistö. Rikosten ehkäisyä on murto- ja kulunvalvontajärjestelmä, josta vastaa ISS Oy. Nimetyllä henkilöllä on mahdollisuus hallita järjestelmää. Kampukselle on avaimia niin henkilökunnalla kuin opiskelijoillakin. Avaimista pidetään rekisteriä ja niistäkin vastaamaan on nimetty henkilö. Kiinteistön huollosta vastaa henkilökunta virka-aikana ja muulloin päivystäjä. Lisäksi tietoturvallisuudesta on erillinen tietoturvaohjeistus. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 8.)

Lain mukaan turvallisuuteen ja ennaltaehkäisyyn kuuluu myös opiskelijaterveydenhuolto (Asetus koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta 338/2011, 12 §). Vuosittain tulee suorittaa tarkastus, jossa käydään läpi opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta (Asetus koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta 338/2011, 12 §). Lisäksi Suomen sisäisen turvallisuuden keskeisimmäksi uhkaksi määritellään syrjäytyminen (Sisäasiainministeriö 2008, 6). Syrjäytymistä ammattikorkeakoulussa voi aiheuttaa esimerkiksi uuteen kaupunkiin muuttaminen, harrastusten puute ja koti-ikävä ja myös siihen tulisi ennaltaehkäisevästi puuttua.

3.2.2 Tapaturmatilanteissa toimiminen

Pelastussuunnitelman mukaan tapaturman tai sairaskohtauksen sattuessa henkilökunta arvioi tilanteen ja toimii sen mukaan. Tapaturmista tulee täyttää vahinkoilmoitus. Mikäli sattuu vakava työtapaturma, tulee siitä ilmoittaa poliisille. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 12.)

Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuuskäsikirja määrittelee toimintaa tapaturmatilanteeseen jouduttaessa. Tapahtumat voidaan jakaa neljään jaksoon, joita ovat tilannearvio, avun hälyttäminen, muu toiminta sekä tilanteen jälkeen. Tilannearvio on ensimmäinen tapahtumasarja, kun tapaturmapaikalle saavutaan. Ensin tulee nopeasti selvittää, mitä on tapahtunut. Sen jälkeen tarkastetaan uudet mahdolliset vaaratilanteet ja arvioidaan, pitääkö tapaturmatilasta poistua vai onko siellä turvallista olla.

Mikäli on tapahtunut onnettomuus, selvitetään loukkaantuneiden määrä ja tehdä karkea arvio mahdollisten henkilövammojen vakavuudesta. Onnettomuuksiin, tapaturmiin ja sairaskohtauksiin tulee suhtautua vakavasti, pieneltä näyttävä vamma voi ol-lakin yllättävän iso. (Kreus ym. 2010, 70.)

Toinen tapahtumasarja on avun hälyttäminen. Tapaturma, onnettomuus ja sairaskoh-taustilanteissa apua hälytetään hätäkeskuksesta eli puhelimitse numerosta 112 (Kreus ym. 2010, 70). Hätäkeskukseen soittaessa tulee kertoa, mitä on tapahtunut, tarkka osoite ja kunta sekä vastata hälytyskeskuksesta kysytyihin kysymyksiin (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2011). Hätäkeskuksesta annetaan ohjeita, joiden mukaan tulee toimia ja puhelu tulee lopettaa vasta luvan saatua (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2011).

Kolmas tapahtumasarja on muu toiminta. Muuhun toimintaan kuuluu ensiavun anta-minen tai mikäli itse ei ole ensiaputaitoinen tulee hälyttää paikalle ensiaputaitoisia henkilöitä. Neljäs ja viimeinen tapahtumasarja on tilanteen jälkeen. Onnettomuus tai tapaturmatilanteessa ei siirtää ympärillä olevia tavaroita, jotta onnettomuuden tai ta-paturman syy tulee esiin. Mikäli tilanteella on ollut silminnäkijöitä, tulee heidän ni-met ja yhteystiedot kerätä. Korkeakoulun turvatiimiä tulee tiedottaa onnettomuudesta tai tapaturmasta ja mikäli on kyse uhka- tai väkivaltatilanteesta, tulee siitäkin tehdä ilmoitus. (Kreus ym. 2010, 70.)

3.2.3 Toimiminen tulipalon syttyessä

Sosiaali- ja terveystalouden kampuksella tulipalon havaitseminen tulee tehdä hälytyskeskuk-seen hätäilmoitus. Myös henkilökunnalle täytyy ilmoittaa ja henkilökunta tekee sitten päätöksen kampuksen tyhjentämisestä. Tyhjentämisestä tiedottaminen tapahtuu kes-kusradion kautta. Ikkunat ja ovet tulee sulkea palon leviämisen estämiseksi. Mikäli alkusammutus ei vaaranna sammuttajien tai muiden henkilöiden turvallisuutta, voi-daan alkusammutus aloittaa. Kun palokunta on saatu paikalle, siirrytään tilanteen joh-taminen pelastustyön johtajalle. Pelastussuunnitelman mukainen kokoontumispaikka on urheilustadionin vieressä oleva parkkipaikka. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 11–12.)

3.2.4 Väkivaltatilanteissa toimiminen

Mikäli koulussa esiintyy väkivalta-, murto- tai pommiuhkatilanne tai muu vastaava, on ensisijaisen tärkeää huolehtia turvallisuudesta. Väkivalta- ja murtotilanteissa on tärkeää muistaa rikoksen tekijän tuntomerkit. Pommiuhkatilanteessa tehdään heti ilmoitus hälytyskeskukseen sekä koulun turvallisuusjohdolle, joka päättää koulun mahdollisesta tyhjentämisestä. Kun poliisi saapuu paikalle, annetaan johtovastuu heille. (Pelastussuunnitelma 6.9.2008, 12.)

Ennen koulu-uhkatilanteita on monissa tapauksissa ennen varsinaista uhkausta havaittu joitain uhasta kertovia asioita, esimerkiksi uhkauksen tekijän aiempi käyttäytyminen ja toiminta. Uhkaus tulee korkeakoulun tietoon yleensä joko henkilöltä, joka on havainnut uhkan esimerkiksi internetin keskustelupalstalla, tai henkilökuntaan kuuluvalta henkilöltä, jolle on ilmoitettu uhkauksesta. Mikäli uhkaus ilmenee, tulee sitä tarkastella uhkauksen eli mahdollisen rikoksen näkökulmasta. Tieto uhkauksesta ilmoitetaan poliisille. Uhkauksen vastaanottajan tulee tarkasti kirjata ylös ilmoittajan tiedot, uhkauksen sisältö, keneltä tai mistä uhkauksen on saanut tietoonsa. Ilmoittajalle tulee painottaa, ettei hänen yhteystietoja tai nimeä tuoda julki. Psykologista apua on tarjottava sekä uhkauksen ilmoittajalle että uhkaajalle. (Kreus ym. 2010, 42–43.)

3.2.5 Ensiapu

Vuonna 2009 29,7 % työtaturmista on tapahtunut henkilön kaatumisen, putoamisen tai liukastumisen johdosta ja 37,9 % kaikista tapaturmista sattui henkilön liikkumisen yhteydessä (Työtaturmat. Tilastovuodet 2001–2010 2011, 19–20). Monissa tapauksissa tapaturmaan liittyy työssä käytetyt koneet tai esineet, kuten leikkurit, terävät esineet ja sirpaleet (Työtaturmat. Tilastovuodet 2001–2010 2011, 19–20). Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden kampuksella tällaiset kaatumiset, putoamiset ja liukastumiset ovat mahdollisia, minkä takia ensiaputaidoista nostan esille tajuttoman ensiavun sekä elvytyksen.

Kun löytää henkilön tuupertuneena, on tarkistettava herääkö hän. Henkilöä tulee puhutella koväänisesti ja ravistella. Mikäli henkilö ei herää, on joko itse soitettava tai pyydetty lähellä olevaa henkilöä soittamaan hätäkeskukseen hälyttääkseen lisäapua. Tuupertunut henkilö käännetään selin makuulle, mikäli hän vielä ei niin ole, ja tarkistettava, hengittääkö hän normaalisti. Hengitystä tarkkaillaan kohottamalla tajuttoman leukaa ja painamalla samalla otsasta siten, että kaula ojentuu ja hengitys helpottuu. Rintakehän liikkuminen ja ilmavirtaus esimerkiksi omaa poskea vasten ovat merkkejä hengityksestä ja mikäli se vaikuttaa normaalilta, tulee tajuton kääntää kylkiasentoon. Hengityksestä tulee edelleen pitää huolta ja tarkkailla, että tajuton koko ajan hengittää aina hälytyskeskuksen lähettämän lisäavun saapumiseen asti. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2010.)

Elvyttämään aletaan, mikäli tajuton henkilö ei hengitä tai hengitys ei vaikuta normaalilta. Eli henkilön ollessa selin makuulla aloitetaan painelu-puhalluselvytys paineluilla. Kämmenet laitetaan keskelle tajuttoman rintalastaa, käsi toisen päälle ja sormet toistensa lomissa. Käsivarret pidetään suorina ja ikään kuin noustaan käsien varassa rintakehän päälle, jotta paineluun saadaan voimaa. Painetaan rintalastaa 30 kertaa niin, että se jokaisella painalluksella laskeutuu viidestä kuuteen senttimetriä ja palautuu takaisin ylös paineluiden välissä. Painelut lasketaan ääneen. Sopiva painelunopeus on noin sata painelua minuutissa. Paineluiden jälkeen on puhalluselvytyksen vuoro eli varmistetaan, että tajuttoman hengitystiet ovat auki, laitetaan oma suu tajuttoman suun päälle ja pidetään tajuttoman nenästä kiinni niin, että sieraimien kautta ei kulje ilma. Viiden sekunnin aikana puhalletaan kaksi rauhallista puhallusta ja varmistetaan, että tajuttoman rintakehä nousee molempien puhallusten aikana. Puhallusten jälkeen jatketaan paineluelvytyksellä ja painelu-puhalluselvytys kestää kunnes tajuton henkilö herää ja hengittää normaalisti tai hälytyskeskuksen lähettämä lisäapu saapuu ja antaa luvan lopettaa elvytyksen. (Suomen Punaisen Ristin www-sivut 2011.)

3.3 Hyvän turvallisuusoppaan kriteerit

Kirjallisen materiaalin tuottaminen ja käyttö on tarpeellista erityisesti sellaisissa teemoissa, joita muuten ei ole aikaa käydä läpi (Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Jo-

hansson, Hirvonen & Renfors 2007, 124). Kirjallinen materiaali on myös silloin tarpeen, kun on vaarana, että tärkeä tieto saattaa muuten unohtua (Kyngäs ym. 2007, 124). Terveysaineistolle annetaan seuraavia laatukriteereitä: konkreettinen terveystavoite, sisällön selkeä esitystapa, helppolukuisuus, helppo hahmoteltavuus, oikea ja virheetön tieto, sopiva tietomäärä, kohderyhmän selkeä määrittely, kohderyhmän kulttuurin kunnioittaminen, tekstiä tukeva kuvitus, huomiota herättävyys ja hyvä tunnelma (Parkkunen, Vertio & Koskinen-Ollonqvist 2001, 9). Näistä voidaan tiivistää keskeisimmiksi ulkoasu, sisältö, kieli ja kokonaisuus. Terveysaineiston laatukriteerit ovat moniulotteiset ja pätevät pitkälle oikeastaan missä tahansa tuotettavassa aineistossa, joka on tarkoitettu ihmisille jaettavaksi.

Ulkoasun laatukriteerit ovat siis sisällön selkeä esilläolo, helposti hahmotettava ja tekstiä tukeva ja täydentävä kuvitus. Sisällön selkeyteen voidaan vaikuttaa tekstityypillä ja kirjasinkoolla. Hyvä kirjasinkoko on vähintään 12, suositus kuitenkin 14. Kirjasintyyppin tulee olla selkeä, esimerkiksi Arial, Helvetica, Gill tai Verdana. Lihavointi ja kursivointi ovat korostuskeinoja ja niitä käytetään yleensä lähinnä otsikoissa. Tikkukirjaimia on vaikeampi lukea kuin pieniä kirjaimia, joten niitä kannattaa suosia myös otsikoissa. (Parkkunen ym. 2001, 15–16.)

Myös tekstin sijoittelu vaikuttaa selkeyteen. Tulee muistaa otsikointi, kappalejaot ja riittävät rivivälit. Kappaleiden alkuja ei kannata sientää, vaan ennemmin käyttää riviväliä. Visuaalinen vaikutus on sivun keskellä suurin, joten siihen kannattaa sijoittaa tärkeimmät asiat. Mikäli käyttää palstoja, kannattaa niiden väliin sijoittaa pystyviiva, kuitenkin kahta palstaa enempää ei palstoja kannata luoda. Vihkosissa ei kannata käyttää molemmin puolista tasausta, vaan ennemmin pelkästään tasausta vasemmassa reunassa. (Parkkunen ym. 2001, 16.)

Lisäksi tekstin selkeyteen vaikuttaa kontrasti. Tekstin tulee olla sopivan väristä suhteessa taustaansa. Mikäli tausta on valkoinen, sopii tekstin väriksi esimerkiksi musta, tummanvihreä tai tummansininen. Harmaan sävyjä ei kannata käyttää. Mustan tekstin taustaksi sopivat esimerkiksi valkoinen, keltainen tai vihreän pastellisävyt. Tausta kannattaa säilyttää yksivärisenä, sillä kuviotaustaista tekstiä on hankalampi lukea. Mikäli tekstin väri on vaalea ja kirjasinkoko normaalia suurempi, voi tausta olla tumma. (Parkkunen ym. 2001, 16.)

Ulkoasun toinen kriteeri on siis helposti hahmotettava vihkonen. Esimerkiksi kursi-voimalla tai lihavoimalla otsikoita saadaan ne erottuvammiksi, kuten myös kirjasiin- koon, -tyylin ja -värin muutoksilla, sen sijaan alleviivausta ja harventamista ei pitäisi käyttää lainkaan. Olennaista asiaa kannattaa korostaa, sillä se auttaa lukijaa ymmärtämään asiasisällön pelkästään tekstiä silmäilemällä. (Parkkunen ym. 2001, 17.)

Kolmas kriteeri on tekstiä tukevat kuvat. Kuvat ja tekstit yhdessä vaikuttavat parhaiten, lukemastaan muistaa silloin eniten. Lisäksi kuvat useimmiten houkuttelevat lukijaa lukemaan tekstin ja auttavat ymmärtämään sitä paremmin. Kuvat eivät siis saa olla vain tilan täyteenä, vaan niillä tulee olla selventävä yhteys tekstiin. Mikäli käytetään montaa kuvaa, kannattaa ne sijoittaa samaan kohtaan, esimerkiksi joko vasempaan tai oikeaan reunaan. Taulukoita käytettäessä on hyvä käyttää taustaruudukkoa selkeyden vuoksi. (Parkkunen ym. 2001, 17–18.)

Sisällön laatukriteerejä ovat konkreettinen terveystavoite, sisältyvän tiedon tulee olla oikeaa ja virheetöntä ja sitä tulee olla sopiva määrä (Parkkunen ym. 2001, 11). Konkreettinen terveystavoite luo aineistolle merkityksen ja kertoo mitä aineistolla pyritään saavuttamaan (Parkkunen ym. 2001, 11). Selkeä tavoite luo hyvän pohjan aineiston suunnittelulle, sillä sen mukaan voidaan rajata tietoa (Parkkunen ym. 2001, 12). Terveystavoiteajatus voidaan soveltaa myös muihin aineistoihin. Tavoite luo jokaiselle tietovihkoselle tarkoituksen ja auttaa rakentamaan sen sisältöä.

Sisällön tulee olla tiedollisesti oikeaa ja virheetöntä ja tietoa tulee olla sopiva määrä. Lisäksi tiedon tulee olla objektiivista ja ajantasaista. Lähteet on hyvä merkitä näkyviin, koska niiden avulla lukija voi halutessaan etsiä aiheesta lisätietoa. Myös aineiston valmistumisvuosi tai päivitysajankohta merkitään, jotta lukija on tietoinen aineiston ajankohtaisuudesta. Tiedon sopiva määrä määritellään aineiston tavoitteista riippuen. Joskus halutaan kertoa aiheesta kattavasti, kun taas joskus on parasta ilmaista vain pääasiat. (Parkkunen ym. 2001, 12.)

Kieleen liittyvä kriteeri on, että teksti on helppolukuinen. Helppolukuisuutta ja muistamista heikentävät pitkät ja monimutkaiset lauseet ja vaikeat käsitteet, kun taas lukijan huomio kiinnittyy helpommin lyhyisiin, informatiivisiin lauseisiin. Eli tulee kiin-

nittää huomiota sanavalintoihin ja valita synonyymeistä mieluummin lyhyempi sana, ei kuitenkaan sivistyssanaa. Liian lyhyesti ei asioita kuitenkaan kannata ilmaista, sillä helppolukuisuuteen vaikuttaa myös tekstin ideatiheys eli se, kuinka tiheään tekstin pääkohtia, muistettavia, tärkeitä asioita ilmaistaan. Lisäksi kannattaa kiinnittää huomiota tekstin positiivisuuteen ja passiivin käyttöön, sillä kielteisesti ja passiivimuodossa ilmaistut asiat jäävät heikommin lukijan mieleen. (Parkkunen ym. 2001, 13–14.)

Helppolukuinen aineisto luodaan kirjoittamalla selkokieltä, jolloin annetaan jokaiselle lukijalla oikeus ymmärtää tekstiä. Selkokieli on huolella laadittua tekstiä, jossa tarkoituksenomaisesti on tekstistä tehty rakenteellisesti ja sisällöllisesti helpompaa luettavaa. Selkokielineen teksti koostuu lyhyistä, tutuista yleissanoista ja siinä käytetään paljon verbejä ja substantiiveja, mutta vain vähän adjektiiveja ja adverbeja. Selkokieliset lauseet ovat lyhyitä ja lauseenvastikkeiden tilalla ovat sivulauseet. Rakenteellisesti selkokielineen teksti on selkeää ja loogista, sisällöllisesti se on konkreettista. Selkokieli välttelee siis esimerkiksi vaikeita sanoja, kielikuvia, isoja lukuja, mityksiköitä ja ajan ja paikan vaihtelua. (Parkkunen ym. 2001, 14–15.)

Kokonaisuuden kriteerejä ovat kohderyhmän selkeä määrittely, kohderyhmän kulttuurin kunnioittaminen, huomionherättävyys ja hyvän tunnelman luominen. Kohderyhmän selkeä määrittely tarkoittaa sitä, että etukäteen on tarkasti mietitty, kenelle tuotettava aineisto on tarkoitettu. Aineisto, joka ei kosketa ketään, ei myöskään ole vaikuttava. Kohderyhmän selkeä määrittely vaikuttaa muun muassa aineiston sisältöön ja esitystapaan. (Parkkunen ym. 2001, 18–19.)

Kohderyhmän kulttuurin kunnioittaminen tarkoittaa huomion kiinnittämistä kohderyhmän tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja uskomuksiin. Kulttuurin kunnioittaminen aineistoa laadittaessa tarkoittaa, ettei aineisto loukkaa tai aliarvioi kohderyhmää tai sen ominaisuuksia. Laatimisvaiheessa suositellaan esitestausta, eli aineistosta luodaan koeversio, joka annetaan kohderyhmälle testattavaksi ja josta kohderyhmä saa antaa palautetta. Palautteen mukaan koeversiosta muokataan lopullinen versio. (Parkkunen ym. 2001, 19.)

Huomionherättävyys tarkoittaa sitä, että aineisto erottuu edukseen esimerkiksi koon tai väriensä perusteella. Erottuvuuteen voidaan vaikuttaa lisäksi luomalla symbolisia merkityksiä, aineiston sisällöllä sekä sen luomilla mielikuvilla ja herättämällä ajatuksilla. Huomiota herättävät yleensä vanhoista, perinteisistä aineistoista erottuvat aineistot, joissa on jokin uusi, kekseliäs idea. Aineiston koko on hieman ristiriitainen valinta, sillä pieni aineisto on helppo ottaa mukaan ja kantaa mukana, mutta ne häviävät isommille aineistolle huomionherättävyydessä, sillä isommat aineistot huomataan helpommin. (Parkkunen ym. 2001, 19–20.)

Aineiston tulee luoda hyvä tunnelma. Tunnelmia on erilaisia, ahdistavista innostaviin, ja erilaiset tunnelmat vaikuttavat vastaanottajan reaktioon. Miellyttävimpiä aineistoja ovat sellaiset, jotka eivät aiheuta ahdistusta, vaan kertovat sanoman ennemmin positiivisesti. Sanoma ei kuitenkaan saa olla liian positiivinen, kuten nykyään usein käy, sillä liika positiivisuuskin saattaa aiheuttaa ahdistusta. Tunnelmaan voidaan vaikuttaa esimerkiksi värien, kuvien, luettavuuden, toteutustavan, esitystyylin ja selkeyden avulla. Pääasiassa tunnelman luo kuitenkin kokonaisuus. (Parkkunen ym. 2001, 20–21.)

4 PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

4.1 Projektin aloitus

Ammattikorkeakoulussa on opinnäytetyön luonteelle kaksi vaihtoehtoa, toiminnallinen tai tutkimuksellinen opinnäytetyö. Toiminnallisen opinnäytetyön puolesta puhuvat muun muassa argumentit arvokkaasta kokemuksesta ja toiminnan mukana syntyneestä tiedosta. Toiminnallinen opinnäytetyö on siis jonkin konkreettisen toteuttamista, esimerkiksi opas vuodeosastolla vieraileville, perehdytysvihkonen uusille opiskelijoille tai virkistyspäivä omaishoitajille. Lisäksi toiminnallisesta opinnäytetyöstä tehdään kirjallinen raportti, joten toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät sekä käytännön toteutus että korkeakoulumainen kirjoittaminen. (Vilka & Airaksinen 2003, 7, 9-10.)

Projekti eli hanke on tehtäväkokonaisuus, jolla on selkeät tavoitteet sekä määrätyt voimavarat, resurssit. Lisäksi projektin ominaisuuksiin kuuluu kertaluontoisuus ja oma organisaatio. Selkein, realistisin tavoittein kuvataan toiminnan muutos, jota projektilla pyritään saavuttamaan. Projektin voimavarat ovat ennalta suunnitellut ja määrätyt ja niiden tulee myös olla realistiset, jotta projekti toteutuisi. Kertaluontoisuuden lisäksi projektille on määritelty tietty aika, alku ja loppu, jonka sisällä projekti toteutetaan. Projektin oma organisaatio on selkeä ja toimiva. Organisaatiossa roolit, vastuu ja oikeudet ovat lähtöisin aidosta osallistumisesta ja yhteistyöstä. (Silfverberg 2007, 21, 27.)

Oman projektini tarkoituksena oli tehdä opiskelijan työturvallisuusaiheinen opas Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen opiskelijoille. Opinnäytetyön ja oppaan ensimmäisenä tavoitteena oli, että Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa. Toisena tavoitteena oli, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi. Suunnitteluvaiheessa ajatukseni oli, että opas laitetaan koulun internet-sivustolle, jossa se on opiskelijoiden luettavissa ja opettajien tulostettavissa uusille opiskelijoille.

Projekti alkoi syyskuussa 2011 ja se oli tarkoitus saattaa valmiiksi toukokuuhun 2012 mennessä (Liite 1). Aihe opinnäytetyölleni tuli yllättäen. Syksyllä 2011 olin juuri siirtänyt opintoni uuteen kouluun ja olin tutoropettajani kanssa suunnittelemassa opintojani, kun toinen opettaja tuli tutoropettajani puheille kyseisen aiheen kanssa. Niin löytyi työlle heti tekijä. Otin aiheen spontaanisti vastaan, oikeastaan tietämättä lainkaan, mitä se tuo tullessaan. Turvallisuus aiheena tempaisi kuitenkin nopeasti mukaansa ja tuntui tärkeältä. Halusin lähteä opinnäytetyöraportin teoria osuudessa liikkeelle käsittelemällä turvallisuutta laajempaa käsitteenä. Yleiskäsitteestä päätin siirtyä pohtimaan erityisesti ammattikorkeakoulun turvallisuutta ja mahdollisia uhkia sekä niissä toimimista. Lisäksi halusin kartoittaa hyvän oppaan ominaisuuksia, olihan oppaan tekeminen minulle täysin vieras ja uusi asia.

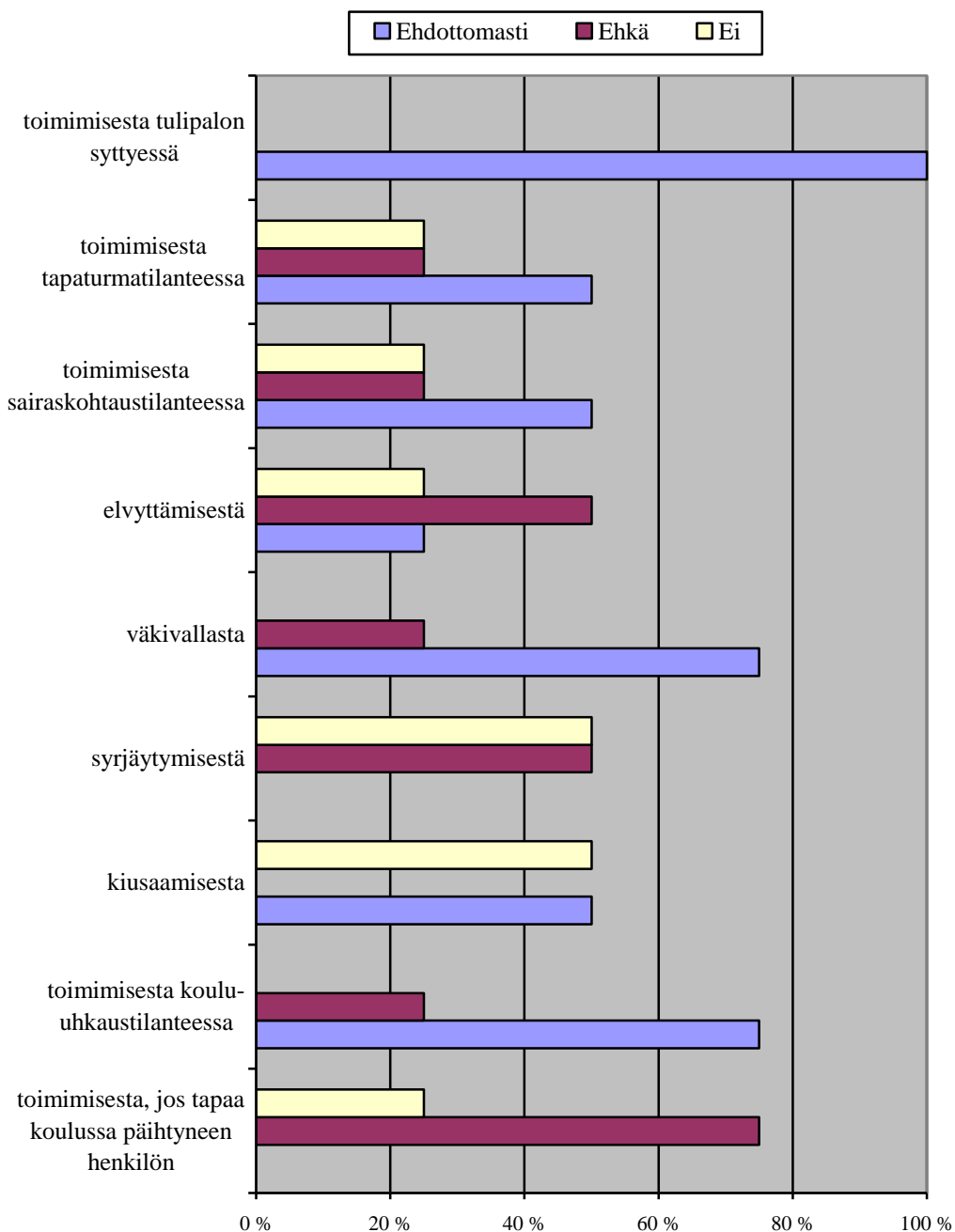
Aiheen saatuani tutkin erilaista turvallisuusaiheista materiaalia ja kirjoitin teoriapohjaa opinnäytetyölleni. Pidin ensimmäisen seminaarin eli aiheseminaarin 2.11.2011, jolloin minulla oli jo suurin osa teoriaosuudesta valmiina. Aiheseminaariin mennessä oli jo herännyt ajatus, että ennen turvallisuusoppaan valmistamista tiedustelin Satakunnan ammattikorkeakoulun turvallisuustiimin muutamalta jäseneltä heidän mielipiteitään tulevasta ja myöhemmin valmiista oppaasta. Anoin tutkimuslupaa Satakunnan ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti 3.11.2011. Lupa myönnettiin 4.11.2011 (Liite 2).

Kyselyni turvallisuustiimille päätin toteuttaa sähköpostitse. Tavoitteena oli saada selville, mitä asioita turvallisuustiimin mukaan tulisi oppaassa käsitellä. Laadin lomakkeen, jossa oli 11 ehdottomasti, ehkä, ei –kysymystä sekä yksi avoin kysymys ja testasin sitä eri tietokoneilla. Lähetin lomakkeen sähköpostin liitetiedostona, mutta sain vain yhdeltä jäseneltä vastauksen. Vastauksesta ilmeni, että lomake ei toiminut. Kyselyni ei siis onnistunut, mutta päätin yrittää uudelleen, sillä valitsin ensimmäisen lomakkeen lähetykselle ehkä hieman huonon ajankohdan, joulukuun. Uudelleen yritin kyselyä tammikuussa 2012 juuri lukukauden alettua. Lähetin lomakkeen koulun sisäisessä postissa puolelle eli neljälle turvallisuustiimin jäsenistä (n=4). Turvallisuustiimin jäsenet valitsin satunnaisesti. Lomakkeen mukana suljetussa kirjekuoressa lähetin saatekirjeen sekä vastauskuoren, johon oli valmiiksi laittanut postimerkin ja osoitteeni. (Liite 3.)

Uusinta kerralla kyselyni onnistui paremmin, sillä kyselyyn vastasi jokainen, jolle kyselyn lähetin. Ensimmäinen kysymys sisälsi kymmenen alakohtaa, kohdat a, b, c, d, e, f, g, h, i ja j. Alakohdista ensimmäiset yhdeksän kysymystä, kohdat a-i, joiden tulokset on ilmoitettu alla olevassa kuviossa 2, olivat ehdottomasti, ehkä, ei – kysymyksiä ja niiden alku kuului: ”Turvaoppaan tulisi mielestäni sisältää tietoa”. Viimeinen alakohta oli avoin kysymys ja se kuului: ”Turvaoppaan tulisi mielestäni sisältää tietoa jostain muusta, mistä?” Kukaan ei ollut vastannut avoimeen kysymyseen. (Kuvio 2.)

Turvatiimiläiset pitivät kyselyn mukaan selkeästi tärkeimpänä, että turvallisuusaiheinen opas sisältää tietoa toimimisesta tulipalon syttyessä. Toiseksi tärkeimpinä pidettiin, että turvallisuusopas sisältää tietoa väkivallasta ja toimimisesta kouluuhkaustilanteessa. Kolmanneksi nousivat esiin tieto toimimisesta tapaturmatilanteessa, sairauskohtaustilanteessa sekä kiusaamisesta. Vastaajista kolme neljästä oli sitä mieltä, että oppaan tulisi ehkä sisältää tietoa toimimisesta, jos tapaa koulussa päihtyneen henkilön ja puolet vastasi, että oppaan ehkä tulisi sisältää tietoa elvyttämisestä sekä syrjäytymisestä. Eniten ei-vastauksia saivat tieto kiusaamisesta ja syrjäytymisestä. (Kuvio 2.)

Turvaoppaan tulisi mielestäni sisältää tietoa

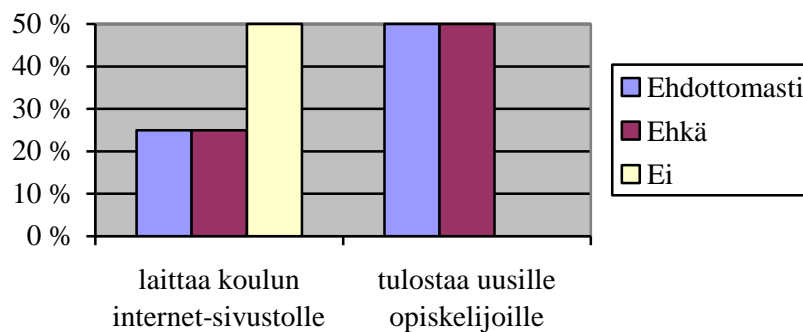
Kuvio 2: Turvaoppaan sisällön aihealueet turvallisuustiimin jäsenten mielipiteiden mukaan

Toinen kysymys sisälsi kaksi alakohtaa, a ja b. Kysymys kuului: ”Turvaopas tulisi mielestäni” ja vastaus vaihtoehdot olivat ”a. laittaa koulun internet-sivustolle” ja ”b. tulostaa uusille opiskelijoille”. Vastaajista yksi neljästä oli sitä mieltä, että opas tulisi ehdottomasti laittaa koulun internet-sivustolle. Yksi neljästä ilmaisi, että opas ehkä tulisi laittaa koulun internet-sivustolle. Puolet oli sitä mieltä, että opasta ei tulisi lait-

taa koulun internet-sivustolle. Yksi vastanneista ehdotti, että ehkä opas olisi hyvä olla salasanan takana eikä kaikille luettavissa. B-kohdassa puolet oli sitä mieltä, että opas tulisi ehdottomasti tulostaa uusille opiskelijoille ja puolet rastitti, että opas tulisi ehkä tulostaa uusille opiskelijoille. Vastaukset toiseen kysymykseen ilmenevät alla olevasta taulukosta.

Turvaopas tulisi mielestäni

Kuvio 3: Turvaoppaan jakaminen turvallisuustiimin jäsenten mielipiteiden mukaan

4.2 Oppaan sisällön ja ulkoasun suunnittelu ja toteutus

Varsinaista tuotosta suunnittelin ja hahmottelin mielessäni koko teoriaosuuden kirjoittamisen ajan. Poimin vinkkejä lukemastani materiaalista ja kokosin teoriaa pitäen mielessä tulevan oppaan. Tammikuun 2012 alussa suunnittelin ja tein opasta jo konkreettisesti ja päätin, että muokkaan sitä myöhemmin kyselyn vastausten perusteella. Turvallisuustiimin jäsenet vastasivat kyselyyni melko nopeasti ja noin kahden viikon odotuksen jälkeen minulla oli kaikki vastaukset käsissäni. Kyselyn perusteella päätin, että opas sisältää tietoa hätäilmoituksen tekemisestä, toimimisesta tulipalon syttyessä, väkivallasta sekä ensiavusta. Hätäilmoituksen tekemisestä ei ollut kyselyssä puhetta, mutta päätin silti lisätä sen, sillä pidän sitä tärkeänä toimintaohjeena. Päätin, että sisältö etenee sen mukaan, miten turvallisuustiimin jäsenet kyselyyni vastasivat. Toiminta tulipalon syttyessä priorisoitiin tärkeimmäksi, joten sijoittaisin sen ensimmäiseksi, toisena tulisi väkivalta ja koulu-uhkatilanteet ja kolmantena ensiapu. Materiaaleja läpikäydessä päätin, että monen otsikon alle tulee selkeitä toimintaohjeita, jotka numeroidaan toimintajärjestyksessä.

Päätin, että toteuttaisin oppaan Verdana-fontilla, joka on mielestäni selkeä ja helposti luettava sekä tulostettuna että tietokoneelta. Fontin koko tulisi olemaan 12 tai 14, riippuen sen selkeydestä, helppolukuisuudesta ja oppaan kokonaiskuvasta. Fontti tulisi olemaan isompi, noin 26, otsikoissa, sivunumeroissa ja kansissa. Väreinä päätin käyttää valkoista, sinistä ja mustaa, sillä ne värit toistuvat Satakunnan ammattikorkeakoulun logossa, nettisivuilla ja muussa materiaalissa. Leipäteksti tulisi olemaan mustaa, otsikot, kannet ja korostettavat asiat sinisellä. Oppaan taustaväriä käyttäisin valkoista ja vain efektinä valkoista tekstiä sinisellä pohjalla.

Opasta selkeyttämään halusin muutaman kuvan. Kuvia tulisi olemaan poistumistiekyltistä, sammutuskalustokylteistä, sammutuskalustosta, kylkiasennosta sekä elvytyksen painalluksista ja puhalluksista. Kuvat päätin ottaa itse, jotta voisin olla varma tekijänoikeuksista. Lisäksi kuvana tulisi olemaan Satakunnan ammattikorkeakoulun logo etusivulla ja toiseksi viimeisellä sivulla. Suunnittelin oppaan A5-kokoiseksi, jolloin se olisi helppo tulostaa A4-arkeille ja muotoilla vihoksi ja se olisi luettavuuden kannalta hyväkokoinen. Halusin otsikoida oppaan siten, että otsikko kertoo jotakin oppaasta, mutta on myös toivotus kaikille Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan Porin toimipisteen opiskelijoille. Oppaan takakansi on yksinkertainen, sillä halusin koota sinne muutaman tärkeän numeron: hätänumeron, myrkytystietokeskuksen puhelinnumeron sekä Satakunnan sairaanhoitopiirin päivystyksen puhelinnumeron. Aluksi harkitsin puhelinnumeroiden sijoittamista muualle oppaaseen, mutta tulin siihen tulokseen, että haluan niiden olla selkeästi näkyvillä ja helposti löydettävissä.

4.3 Projektin lopetus

Opas tuli lopulta valmiiksi helmikuussa 2012. Maaliskuun alussa 2012 pidin suunnitteluseminaarin, jonka jälkeen sovin tapaamisajat samojen turvallisuustiimin jäsenten kanssa, joille olin lähettänyt kyselyn koskien turvallisuusopasta. Tapaamisen tarkoitus oli, että turvallisuustiimin jäsenet kertovat mielipiteensä valmiista oppaasta ja antavat mahdollisia parannusehdotuksia, joiden mukaan muokkaan opasta. Lähetin sähköpostitse viestin turvallisuustiimin neljälle jäsenelle, joista kaksi vastasi ja so-

vimme tapaamisen. Kyseiset jäsenet pitivät opasta kaiken kaikkiaan hyvänä ajatuksena. Sain molemmilta jäseniltä saman ehdotuksen, että lisäisin oppaaseen vielä muutaman tärkeän henkilön puhelinnumeron, joihin voi ottaa yhteyttä apua tarvittaessaan. Niinpä muokkasinkin opasta vielä sen verran, että lisäsin terveydenhoitajan, opiskelijapsykologin, oppilaitosdiakonin sekä SAMMAKKOn häiritäyhdyshekilöiden puhelinnumerot. Lisäksi kurssikavereilta sain muutamia ideoita ulkoasun parantamiseksi ja niin ollen tein ulkoasuun vielä muutamia parannuksia. Sopimus opinnäytetyön tekemisestä tehtiin 25.4.2012 (Liite 4). Raportointiseminaari on suunniteltu pidettäväksi 3.5.2012, johon mennessä sekä opinnäytetyöraportti että opas ovat valmiit.

5 PROJEKTIN TUOTOS

Projektin tarkoituksena oli tehdä turvallisuusaiheinen opas opiskelijoille jaettavaksi. Projektin tavoitteena oli, että Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi tavoitteena oli, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvallisiksi. Projektini tuotos on 14-sivuinen, opiskelijan työturvallisuusaiheinen opas (Liite 5). Opas on A5-kokoinen, tulostettu A4-arkille ja taiteltu vihoksi. Oppaan kannessa on otsikko ”Turvallista opiskelua Sotepossa”.

Oppaassa on käytetty Verdana-fonttia. Otsikot, kansien tekstit sekä ensimmäisen aukeaman tekstit on fontilla 26 ja sivunumerot fontilla 12. Leipätekstit on kirjoitettu fontilla 12 ja isompaa sekä pienempää fonttia käytetty korostamiseen. Fontin väri on valkoinen, musta ja sininen. Fontti on tekstausta, tikkukirjaimin ei ole kirjoitettu mitään, vaan korostukset on haluttu tehdä fontin kokoa ja väriä sekä tekstin sijaintia muuttamalla. Opas on sivunumeroitu siten, että ensimmäinen numero (4) on merkitty ensimmäiselle varsinaiselle tekstisivulle ja viimeinen sivunumero (14) on merkitty lähesivulle, joka on viimeisellä aukeamalla. Sivunumerot on sijoitettu sivujen alaosiin keskelle.

Oppaan ensimmäisen aukeaman ensimmäisellä sivulla on lainaus Laista ammattikorkeakoululain muuttamisesta (953/2011, 24 a §): ”Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.” Lisäksi ensimmäisellä sivulla on keksimäni iskulauseet: ”Pidä huolta ystävästäsi! Auta ja hae apua.” Toisella sivulla on sisällysluettelo. Sisällöllisesti oppaassa edetään siten, ensimmäinen varsinainen tekstiotsikko on ”Turvallisuus”, sitten ”Hätäilmoituksen tekeminen”, ”Tulipalon sattuessa”, ”Väkivalta”, ”Ensiapu” ja viimeisenä ”Apua antamassa” sekä ”Lähteet ja lisätietoa”. Sisältö on järjestetty sen mukaan, miten turvallisuustiimi priorisoi aiheet.

Ensimmäinen varsinainen teksti ”Turvallisuus” käsittelee opasta yleensä sekä sivuaa hieman turvallisuutta tunteena ja turvallisuusasioista puhuttaessa ennaltaehkäisyn

tärkeyttä. Toinen teksti ”Hätäilmoituksen tekeminen” kertoo, kuinka hätäilmoitus tehdään. Liikkeelle lähdetään siitä, mikä hätänumero on. Tämän tekstin tarkoitin ikään kuin muistin virkistykseksi ja kertauksen vuoksi. Sivulla on myös www.112.fi -sivustolta lainaus, joka kertoo, missä tilanteissa hätänumeroon tulee soittaa. Sivut kuudesta kahdeksaan käsittelevät aihetta ”Tulipalon sattuessa”. Sivulla kuusi kerrotaan, miten tulee toimia, mikäli huomaa tulipalon syttyneen. Sivulla seitsemän käsitellään poistumisteitä ja sivulla kahdeksan alkusammutuskalustoa. Sivulla seitsemän ja kahdeksan on yhteensä viisi kuvaa, joista yhdessä on kuva poistumistie-kylistä, kahdessa on alkusammutuskalustokyltin kuvat ja kahdessa kuvat alkusammutuskalustosta. Kuvat olen ottanut itse.

Sivun yhdeksän otsikko on ”Väkivalta” ja sen alussa on lyhyehkö lainaus WHO:n raportista ”Väkivalta ja terveys maailmassa”. Koska lainaus on suora, on lähde merkitty oppaaseen lainauksen jälkeen. Lisäksi on toimintaohje, miten tulee toimia, jos joutuu väkivallan uhriksi. Sivun alareunassa on keksimäni iskulauseet: ”Puutu aina väkivaltaan. Älä jää, äläkä jätä ketään yksin!” Sivulla kymmenen käsitellään koulu-uhkausta väkivallan alaotsakkeena. Tekstissä on kerrottu koulu-uhkauksista sekä kuvattu, miten tulee toimia, jos joutuu koulu-uhkauksen vastaanottajaksi.

Sivut 11-13 käsittelevät ensiapua. Otin ensiavun esille toimintajärjestyksessä. Alkutilanteeksi määrittelin, että lukija kohtaa tuupertuneen tai maassa makaavan henkilön ja siitä kohta kohdalta edeten käsittelin, miten tulee toimia. Kolmen sivun toiminta-kaaviossa päädytään ensimmäisenä vaihtoehtona asettamaan autettava kylkiasentoon tai toisena vaihtoehtona elvyttämään. Toimintakaavion vaihtoehto yksi, eli kylkiasentoon päätyminen, on sinisellä fontilla ja elvytysvaihtoehto mustalla fontilla, jotta kaaviota on helpompi lukea. Sivulla 12 on kuva autettavan asettamisesta kylkiasentoon. Sivulla 13 on kaksi elvytykseen liittyvää kuvaa, toinen painalluksista, toinen puhalluksista. Kuvissa esiintyy kaksi naispuolista henkilöä, toinen on ystäväni ja toinen olen minä. Ystäväni on tietoinen kuvan julkaisusta ja antoi siihen luvan. Kuvan otti toinen ystäväni, joka myös on tietoinen kuvan käyttötarkoituksesta ja antoi minulle suullisesti täydet oikeudet käyttää kuvaa haluamallani tavalla.

Viimeinen numeroitu sivu eli sivu 14 sisältää kaksi osiota, joista ensimmäinen on otsikoitu ”Apua antamassa” ja toinen ”Lähteet ja lisätieto”. Apua antamassa antaa

vinkkejä henkilöistä, joihin apua tarvitessaan voi ottaa yhteyttä. Tällaisia henkilöitä ovat tutoropiskelijat ja -opettajat, terveydenhoitaja, opiskelijapsykologi, oppilaitosdiakoni sekä SAMMAKKOn häirintäyhdyshenkilöt. Sen lisäksi, että halusin tuoda julki käyttämäni lähteet, halusin myös antaa opiskelijoille vinkkejä löytää lisätietoa internet-linkkien ja muun lähdemateriaalin myötä. Viimeisen aukeaman toisella sivulla on tekijän nimi, copyright sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun logo. Koko oppaassa on käytetty väreinä ainoastaan valkoista, sinistä ja mustaa eli Satakunnan ammattikorkeakoulun tunnusvärejä kuvia lukuun ottamatta.

6 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektia voidaan arvioida useasta eri näkökulmista. Muutamia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi arviointi tilaajan näkökulmasta, arviointi suhteessa projektisuunnitelmaan ja arviointi lopputuotoksen tuoman hyödyn näkökulmasta. Yhteistä arvioinnin eri näkökulmille on, että arviointi tarkastelee, miten hyvin asetetut tavoitteet on saavutettu. Projektien tavoitteet ovat sisällöllisiä ja laadullisia, toteutuksellisia, taloudellisia ja ajallisia. (Ruuska 2005, 245-246.)

Projektini saavutti aikataululliset tavoitteet melko hyvin. Yhteistuntimäärä, joka opinnäytetyölle on asetettu, on 400 tuntia ja se täyttyi hyvin, sen sijaan tuntien jakautuminen opinnäytetyön eri vaiheille ei mennyt suunnitelman mukaan. Projektin aloitus ja toteutus veivät enemmän aikaa kuin olin suunnitellut, kun taas suunnitteluvaihe sujui nopeammin. Projektin lopetusvaihe meni tuntimääriltään suunnitelman mukaan. Rahallisia resursseja olin suunnitellut kuluvaiksi noin 25 euroa, sillä Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Sammakon opinnäytetyön kansitus maksaa sen verran. Rahallisia resursseja kului kuitenkin todellisuudessa enemmän, sillä en ollut laskenut kopiopaperin ja tulostimen värikasettien kulutusta mukaan. Erityisesti turvallisuusoppaasta piti tulostaa useita väritulosteita sen valmistumisen eri vaiheissa.

Projektini toteutuksellinen tavoite oli luoda opiskelijan työturvallisuusaiheinen opas opiskelijoille jaettavaksi. Turvallisuusaiheisen oppaan tein ja olen siihen tyytyväinen. Ennen kaikkea olen tyytyväinen siihen, että tein oppaan itse, vaikka minulla ei oppaan tekemisestä ollut mitään kokemusta aiemmin. Opettelin käyttämään tietokoneen minulle täysin uusia ominaisuuksia, mikä taisi olla opinnäytetyöni suurin haaste. Toisaalta, jos opinnäytetyön tekemisessä jotain muuttaisin, luultavasti tekisin oppaan yhteistyössä alan ammattilaisen kanssa, jolloin siitä tulisi ammattimaisemman näköinen. Opinnäytetyön sisällöllisenä tavoitteena oli, että se antaa riittävät tiedot, jotta Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi sisällöllisenä tavoitteena oli, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi. Sisäl-

löllisten tavoitteiden arviointi olisi niin kattava prosessi, että jätän sen aiheeksi toiselle opinnäytetyön aihetta etsivälle opiskelijalle.

Projektini aihe on aina ajankohtainen ja aina yhtä tärkeä. Valitsin aiheen, sillä sitä tarjottiin minulle ja se vaikutti mielenkiintoiselta. Turvallisuudesta on paljon lähdemateriaalia, johon ilman tätä opinnäytetyötä en todennäköisesti olisi tutustunut. Eri-tyisesti sen takia olen kiitollinen opettajalle, jolta aiheen sain. Valmiin opinnäytetyön lisäksi olen lukuvuoden 2011-2012 aikana saanut ihan uudenlaisen tavan katsoa maailmaa turvallisuuden näkökulmasta. Yllättäen lukuvuoden aikana ripustin kotona kaapissa olleen sammutuspeitteen seinälle, näkyvälle paikalle.

LÄHTEET

Asetus koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta. 2011. A 6.4.2011/338.

Björklund, K., Häkkänen-Nyholm, H., Huttunen, T. & Kunttu, K. 2010. Violence victimization among Finnish university students: Prevalence, symptoms and healthcare usage. *Social Science & Medicine* 70, 1416-1422. Viitattu 6.10.2011. <http://www.sciencedirect.com>

Kreus, J., Pelkonen, N., Ranta, T., Turunen, T., Viitanen, J. & Vuoripuro, J. 2010. Korkeakoulun turvallisuuskäsikirja - vakavien henkilöriskien hallinta. Helsinki: Edita.

Kyngäs, H., Kääriäinen, M., Poskiparta, M., Johansson, K., Hirvonen, E. & Renfors, T. 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. Helsinki: WSOY.

Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta. 2011. L 12.8.2011/953.

Mielenterveyden keskusliiton www-sivut. Viitattu 6.10.2011. <http://www.mtkl.fi>

Oppilaitosten turvallisuus. 2010. Helsinki: Sisäasiainministeriön julkaisuja 40/2009. Viitattu 6.10.2011. [http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/6302A1CE9D552758C22576B0002390F2/\\$file/402009.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/6302A1CE9D552758C22576B0002390F2/$file/402009.pdf)

Parkkunen, N., Vertio, H. & Koskinen-Ollonqvist, P. 2001. Terveysaineiston suunnittelun ja arvioinnin opas. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Pelastussuunnitelma. Maamiehenkatu 10 kiinteistö. 6.9.2008.

Rapila, P. 2010. Yksilön ja yhteiskunnan turvallisuus. Viitattu 3.10.2011. http://www.edu.fi/turvallisuus_ja_liikenne/turvanetti/yksilon_ja_yhteiskunnan_turvallisuus

Ruuska, K. 2005. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. Helsinki: Talentum.

Saloheimo, J. 2006. Työturvallisuus: perusteet, vastuu ja oikeussuoja. 2. uud. p. Helsinki: Karisto Oy.

Silfverberg, P. 2007. Ideasta projektiksi. Projektityön käsikirja. Helsinki: Edita.

Suomen Punaisen Ristin www-sivut. Viitattu 25.10.2011. <http://www.punainenristi.fi>

Tikkanen, S., Aapio, L., Kaarnalehto, A., Kammonen, L., Laitinen, J., Mikkonen, J. & Pisto, M. H. 2011. Ammattina turvallisuus. 2. uud. p. Helsinki: WSOY.

Turvallinen elämä jokaiselle. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. 2008. Sisäasiainministeriön julkaisuja 16/2008. Viitattu 3.10.2011.

[http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/files/162008/\\$file/162008.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/files/162008/$file/162008.pdf)

Työtaturmat. Tilastovuodet 2001-2010. 2011. Helsinki: Tapaturmavakuutuslaisten liitto.

Työterveyslaitos. 2009. Työsuojelun perusteet. 5. uud. p. Sastamala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Ulkoministeriön kehitysviestinnän www-sivut. Viitattu 3.10.2011.

<http://global.finland.fi>

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITE 1

Projektin suunniteltu aikataulu ja resurssit	Aikataulu	Tunnit	Eurot
1. Projektin aloitus - aloittaminen - käytäntöihin tutustuminen - teoria - lupa-asiat - 1. seminaari	09/2011– 11/2011	Arvio: 60 Toteutunut: 80	0
2. Projektin suunnittelu - kyselylomake - oppaan sisällön ja toteutuksen suunnittelu	11/2011– 12/2011	Arvio: 150 Toteutunut: 110	0
3. Projektin toteutus - oppaan toteutus - raportin loppuun saattaminen - 2. seminaari	12/2011– 02/2012	Arvio: 130 Toteutunut: 150	0
4. Projektin lopetus - tuotoksen arviointi - haastattelut oppaan arvioimiseksi - 3. seminaari	02/2012– 04/2012	Arvio: 60 Toteutunut: 60	25
YHTEENSÄ		400 h	n. 25 €

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED
SCIENCES

OP21A
TUTKIMUSLUPA-
ANOMUS

SAMK / TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opinnäytetöille ja muille tutkimuksille, jotka kohdistuvat Satakunnan ammattikorkeakouluun.

Liitä anomukseen ohjaajan hyväksymä tutkimussuunnitelma. Lähetä anomus SAMKin kehitysjohtajalle hyvissä ajoin ennen tutkimuksen suunniteltua toteuttamisajankohtaa (ME71110). Älä aloita tutkimusta / opinnäytetyön tekemistä ennen kuin olet saanut tutkimusluvan.

Tutkimuksen/opinnäytetyön tekijä(t): Pasila Katariina

Tekijän/tekijöiden osoite: [REDACTED]

Sähköposti Katariina.pasila@student.samk.fi

(Työ)nimi/aihe: Opiskelijan työturvallisuus

Toteutuksen suunniteltu ajankohta: 09/2011 - 04/2012

Tekijän koulutusohjelma: Hoitotyön koulutusohjelma

Oppilaitos, jos muu kuin SAMK:

Kerätäänkö tutkimuksessa henkilötietoja ja kootaanko niistä henkilötietorekisteri? kyllä ei

* Henkilötietojen keräämisellä ja tietojen rekisteröinnillä tarkoitetaan yksilöintitietojen (kuten nimi, henkilötunnus, syntymäaika) ja tutkimustietojen kokoamista rekisteriin. (Lisätietoja www.tietosuoja.fi). Tutkimuksen päätyttyä tutkimusrekisteri joko hävitetään tai arkistoidaan ilman tunnistetietoja.

Ohjaaja(t): Salminen Eeva-Maija

Puolto ohjaajalta: OPINNÄYTETYÖ ON "TYÖELÄMÄ"-LÄHTÖINEN.
Puoltolauseet: TYÖ ON OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ
JA JO. PROJEKTIIN LIITTYVÄ (CDS-HANKE).

Ohjaajan allekirjoitus

SALMINEN EEVA-MAIJA

Päiväys 3.11.2011

Luvan hakijan allekirjoitus

Katariina Pasila

Kehitysjohdajan päätös

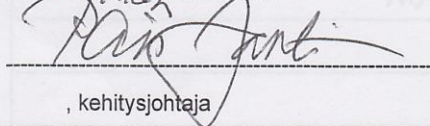
Päätösnumero 979 044

- tutkimuslupa myönnetään
 tutkimuslupa myönnetään ehdollisesti
 tutkimuslupaa ei myönnetä

Perustelut:

Yhteyshenkilö SAMKissa

Päiväys 11.3.11 ja allekirjoitus

_____
, kehitysjohdaja

Päätös tiedotetaan opiskelijoille, ohjaajille ja SAMKin yhteyshenkilölle.

Sisältövastaava: Anne Sankari

Tarkistettu viimeksi: 11.03.2011

Hei!

Olen Katariina Pasila, kolmannen vuoden terveydenhoitajaopiskelija ja teen toiminnallista opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on, että Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Porin toimipisteen opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi tavoitteena on, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda turvallisuusaiheinen opas opiskelijoille jaettavaksi. Mahdollisuuksien mukaan opas laitetaan koulun internet-sivustolle, josta sen voi myös tulostaa.

Tahtoisin kuulla teidän mielipiteenne oppaan sisältöä koskien. Olisi hienoa, jos voisitte vastata muutamaa alla esitettyyn kysymykseen ja lähettää lomakkeen vastauskuoressa minulle.

1. Turvaoppaan tulisi mielestäni sisältää tietoa

a. toimimisesta tulipalon syttyessä

ehdottomasti ehkä ei

b. toimimisesta tapaturmatilanteessa

ehdottomasti ehkä ei

c. toimimisesta sairauskohtaustilanteessa

ehdottomasti ehkä ei

d. elvyttämisestä

ehdottomasti ehkä ei

e. väkivallasta

ehdottomasti ehkä ei

f. syrjäytymisestä

ehdottomasti ehkä ei

g. kiusaamisesta

ehdottomasti ehkä ei

h. toimimisesta koulu-uhkaustilanteessa

ehdottomasti ehkä ei

i. toimimisesta, jos tapaa koulussa päihtyneen henkilön

ehdottomasti ehkä ei

j. jostain muusta, mistä?

---

2. Turvaopas tulisi mielestäni

a. laittaa koulun internet-sivustolle

ehdottomasti ehkä ei

b. tulostaa uusille opiskelijoille

ehdottomasti ehkä ei

Kiitos ajastanne!

Katariina Pasila

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OP07A

SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä

Opinnäytetyön tekijä: Katariina Pasila	Opiskelijanumero: 1100832	Aloituserhmä: HT09P3
Koulutusohjelma: Hoitotyön koulutusohjelma		
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Eeva-Maija Salminen, eeva-maija.salminen@samk.fi, 02-6203464, Maamiehenkatu 10, Pori		
Toimeksiantaja, yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: CDS-hanke/Tiina Mikkonen-Ojala, tiina.mikkonen-ojala@samk.fi, 044-7103422, Maamiehenkatu 10, Pori		
Opinnäytetyön nimi: Opiskelijan työturvallisuus		
Työn etenemisaikataulu: 22.9.2011-3.5.2012 Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.		
<p>Vakuutukset. Jos opinnäytetyö tehdään kokonaan tai osittain työsuhteessa palkkaa vastaan, niin toimeksiantajan on laadittava asianmukainen kirjallinen työsopimus. Työnantaja huolehtii lainmukaisista vakuutuksista, sillä ammattikorkeakoulun vakuutukset eivät kata työsuhteessa tehtävän opinnäytetyön tekijää.</p> <p>Opinnäytetyön kustannukset ja niiden korvaaminen. Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten (ml. Aineiston hankinta, raaka-aineet, matkat, työkorvaus jne.) korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opiskelija keskenään. Pääsääntöisesti Satakunnan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.</p> <p>Oikeudet opinnäytetyön tuloksiin. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden kaupalliseen hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.</p> <p>Immateriaalioikeudet. Tekijänoikeus ja muut immateriaalioikeudet opinnäytetyöhön kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Opinnäytetyön tekijä ja toimeksiantaja sopivat erikseen, missä laajuudessa tekijänoikeus tai muut immateriaalioikeudet siirtyvät toimeksiantajalle.</p> <p>Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu. Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Ammattikorkeakoulu vastaa työn ohjauksesta, seurannasta ja työn riittävästä laatuasteesta. Ammattikorkeakoulu ei ole taloudellisesti vastuussa työn tuloksista tai aikataulusta. Opinnäytetyön tekijä ei vastaa toimeksiantajalle vahingosta, joka toimeksiantajalle syntyy opinnäytetyön viivästyttämisestä, ellei erikseen toisin sovita. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana saamansa luottamuksellisen aineiston, kun opinnäytetyö on valmistunut, tai kun osapuolet yhdessä toteavat, että yhteistyöedellytyksiä opinnäytetyön loppuun saattamiseksi ei ole.</p> <p>Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, on opinnäytetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyö tai sen osia voidaan julkaista myös internetissä sopimalla niistä erikseen. Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja ja opettaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.</p> <p>Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa.</p> <p>Tätä sopimusta on laadittu kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.</p> <p>Satakunnan ammattikorkeakoululla on oikeus käyttää yhteistyöhanketta referenssinä ammattikorkeakoulun työelämäyhteistyistä, mukaan lukien SAMK:n yhteistyötietokanta, johon voi tehdä hakuja internetissä. Opinnäytetyöstä näkyvät otsikko, organisaatio ja organisaation yhteyshenkilö. Hanketta voidaan lisäksi hyödyntää ammatillisen korkeakoulutuksen tavoitteita edistävästi esim. opetusmateriaalina tai -metodina edellyttäen, ettei hankkeeseen sisällyneiden tietojen luottamuksellisuutta vaaranneta.</p>		
Päiväys: 25.4.2012		
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimike ja nimen selvitys: Tiina Mikkonen-Ojala	Koulutusohjajan/Toimialajohtajan allekirjoitus ja nimen selvitys: Anne Sankari	
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: Katariina Pasila		

Sisältövastaava: Anne Sankari

Tarkistettu viimeksi: 22.11.2010

Hätänumero
112

Myrkytystietokeskus
(09)4711

Satakunnan sairaanhoito-
piirin päivystys
(02)6276868

Turvallista opiskelua
Soteossa

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

”Opiskelijalla
on oikeus turvalliseen
opiskeluympäristöön.”

Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta
953/2011, 24 a §

Pidä huolta ystävästäsi!
Auta ja hae apua.

Copyright © 2012
Katariina Pasila

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

Apua antamassa:

Oma tutoropettajasi
Tutoropiskelijat
Terveystenhoitaja puh. 044-701 6848
Opiskelijapsykologi puh. 044-710 3883
Oppilaitosdiakoni puh. 040-030 9771
SAMMAKKO:n häirintäyhdyshenkilöt Tuomas Jalava
puh. 044-552 0048 ja Heini Oksman puh. 045-123 3091

Sisälllys

Lähteet ja lisätieto:

www.112.fi
www.kaypahoito.fi
www.pelastustoimi.fi
www.poliisi.fi
www.punainenristi.fi
www.satapelastus.fi
www.who.int

Pelastussuunnitelma Maamiehenkatu 10 kiinteistö. 6.9.2008.

Oppilaitosten turvallisuus. 2010.

Sisäasiainministeriön julkaisuja 40/2009.

<http://www.internin.fi/julkaisu/402009>

Turvallisuus.....	4
Hätäilmoituksen tekeminen.....	5
Tulipalon sattuessa.....	6
Väkivalta.....	9
Ensiapu.....	11
Apua antamassa.....	14
Lähteet ja lisätieto.....	14

Turvallisuus

Turvallisuuden tai turvattomuuden tunne on yksi elämäme oleellisesti vaikuttavista tekijöistä. Turvallisuuden tunne syntyy eri asioista: toiselle turvallisuutta luo lukko kotiovessa, toiselle puhelinsoiton päässä olevat ystävät. Tärkeä turvallisuuteen liittyvä käsite on ennaltaehkäisy, sillä pohtimalla turvallisuutta ja panostamalla siihen voimme välttää paljolta.

Tämä opas on luotu opinnäytetyönä, jonka tavoitteena on, että Sotepon opiskelijat osaavat toimia mahdollisessa uhkatilanteessa, jossa opiskelijan itsensä tai hänen kohtaamansa henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna. Lisäksi tavoitteena on, että osaamisensa kautta opiskelijat tuntevat olonsa turvalliseksi.

Turvallista opiskelua!

Vaihtoehto 2

Mikäli autettava ei hengitä lainkaan tai hengitys ei ole normaalia

Aloita painelu-puhalluselvytys:

30 painallusta
2 puhallusta

Jatka tautta, kunnes autettava herää ja hengittää normaalisti tai kunnes ammattihenkilöt antavat luvan lopettaa.

Rintalasta painuu 5-6 cm ja jautuu paineluiden välissä. Painelutiheys on 100-120 kertaa minuutissa.

Suu tiiviisti autettavan suun päälle, sulje sormilla hänen sieraimet. Kaksi rauhallista, yhteensä 5 sekunnin kestoista puhallusta. Autettavan rintakehä nousee.

Vaihtoehto 1

Mikäli autettava hengittää normaalisti

Käännä autettava kylkiäseentoon ja tarkkaile, että hengitys jatkuu normaalina, kunnes ammattihenkilöt ovat paikalla. Mikäli hengitys lakkaa tai ei jatku normaalina, aloita painelu-puhalluselvytyks.

12

Hätäilmoituksen tekeminen

1. Hätätilanteessa soita hätänumeroon 112
2. Jos mahdollista, soita hätäpuhelu itse
3. Kerro, mitä on tapahtunut
4. Kerro tarkka osoite ja kunta
5. Vastaa hätäkeskuspäivystäjän esittämiin kysymyksiin
6. Toimi saamiesi ohjeiden mukaan
7. Lopeta puhelu vasta, kun hätäkeskuspäivystäjä antaa luvan

”Hätänumeroon 112 tulee soittaa aina kiireellisissä, todellisissa hätätilanteissa hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön ollessa uhattuna tai vaarassa, tai jos on syytä epäillä näin olevan.”

Lähde: www.112.fi

5

Tulipalon sattuessa

Jos havaitset itse tulipalon:

1. Pelasta vaarassa olevat
2. Häilytä palokunta, numero 112
3. Ilmoita koulun henkilökunnalle
4. Sammuta lähimmillä alkusammuttimilla ja rajoita paloa sulkemalla ovat ja ikkunat, mikäli oma tai muiden turvallisuus ei siitä vaarannu
5. Mene kokoontumispaikalle urheilustadionin viereiselle parkkipaikalle, henkilökunta opastaa palokuntaa

Henkilökunta tiedottaa tulipalosta koulun keskusradion kautta. Noudata keskusradion kautta annettuja ja opettajaltasi saamia ohjeita.

Ensiapu

Mikäli löydät makaavan tai tuupertuneen henkilön, toimi!

Yritä herättää hänet puhumalla ja ravistelemalla.

Ei herää.

Soit hätännumeroon 112 tai pyydä jotakuta paikalla olevaa soittamaan.

Käännä autettava selälleen ja tarkista hengittääkö hän. (Hengityksen voit tarkistaa katsoamalla liikkuko rintakehä, kuuntelemalla kuuluuko hengityssäänä tai laittamalla poskesi autettavan suun lähelle ja tunnustelemalla virtaako ilma.)

Koulu-uhkaus

Marraskuun 2007 ja syyskuun 2009 välisenä aikana poliisin tietoon tuli yhteensä 358 koulu-uhkausta. Koulu-uhkaukset kohdistuivat peruskouluihin, ammattikouluihin ja ammattikorkeakouluihin. Koulu-uhkaukset voivat tulla koulun sisältä, jolloin ne ovat joko opiskelijoiden tai henkilökunnan aiheuttamia, tai koulun ulkopuolelta, jolloin aiheuttajana on esimerkiksi koulun entinen opiskelija.

1. Jos havaitset koulu-uhkauksen, ilmoita siitä poliisille
2. Kirjaa ylös uhkaajan tiedot (esimerkiksi nimi tai nimimerkki internetissä), uhkauksen sisältö sekä keneltä tai mistä sait uhkauksen tietoosi
3. Poliisille ilmoituksen tehneen yhteyshenkilön tai nimeä ei ikinä tuoda julkii!
4. Ota aina uhkaus vakavasti, poliisi tekee lopullisen tilannearvion.

Poistumistiet on merkitty Sotepossa kyltein:

Poistumistie

Poistumistiehin on hyvä tutustua ajoissa, jotta tulipalon sattuessa ne ovat tutut.

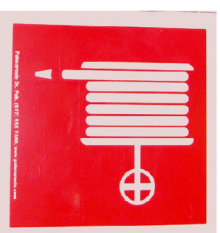
Jos havaitset tulipalon tai kuulet palohälytyksen, käytä portaita. Hissiiä saa palon aikana käyttää ainoastaan palokunta ja palokuntakin vain, jos hissi on palomieshissi.

Myös alkusammutusvälineisiin kannattaa tutustua etukäteen, jotta niitä tarvittaessa osaa käyttää oikein.

Alkusammuttimet löytyvät Soteposta seiniin kiinnitettynä kyttien alta:

Palosammutinkyltti

Palopositkyltti

Sammuttimissa on aina käyttöohjeet mukana.

Käsisammutin

Sammutuspeite

Väkivalta

“Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vammman syntymiseen, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen.”

Lähde: WHO, 2002

Jos joudut väkivallan uhriksi:

1. Puutu aina kusaamiseen: Puhu, ilmoita, ota yhteyttä.
2. Hakeudu tarvittaessa hoitoon
3. Tee ilmoitus poliisille tai pyydä jotakuta toista tekemään, mikäli et itse pysty
4. Mikäli pahoinpitelijä on tuntematon, paina muistiin tai kirjaa ylös tuntomerkkit

Puutu aina väkivaltaan.

Älä jää, äläkä jätä ketään yksin!